

UZASADNIENIE

Regionalne Inwestycje Terytorialne Subregionu Południowego Województwa Śląskiego (RIT SPd) stanowią odpowiedź na wymogi Komisji Europejskiej i prawa wspólnotowego w zakresie kierowania przez państwa członkowskie części alokacji środków europejskich na tzw. zintegrowane podejście terytorialne, w tym dla obszarów funkcjonalnych miast wojewódzkich i innych miast o znaczeniu regionalnym. RIT SPd realizowane są w ramach RPO WSL 2014-2020) i dedykowane podmiotom z obszaru trzech powiatów ziemskich: bielskiego, cieszyńskiego i żywieckiego oraz Bielska-Białej – miasta na prawach powiatu.

Alokacja środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 uzyskanych przez Miasto Bielsko-Białą dla całego subregionu południowego na realizację RIT SPd wynosi 105 141 002,00 euro (ok. 452 106 000,00 zł), w tym 92 915 363,00 euro w ramach środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (projekty inwestycyjne) oraz 12 225 639,00 euro w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (projekty społeczne, „miękkie”). Alokacja ta przeznaczona jest na realizację projektów z następującego zakresu:

- efektywność energetyczna oraz odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej;
- niskoemisyjny transport miejski i efektywne oświetlenie;
- gospodarka wodno-ściekowa;
- rozwój mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego i chronionego oraz infrastruktury usług społecznych;
- rewitalizacja obszarów zdegradowanych;
- infrastruktura wychowania przedszkolnego i wzrost upowszechnienia wysokiej jakości edukacji przedszkolnej, infrastruktura i wsparcie kształcenia zawodowego oraz kształcenie ustawiczne;
- promocja samozatrudnienia oraz poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez pracy na obszarach rewitalizowanych;
- wzmacnianie potencjału społeczno-zawodowego społeczności lokalnych oraz rozwój usług społecznych i zdrowotnych.

Projekty aktów prawa wspólnotowego w zakresie polityki spójności na lata 2021-2027 (pakiet projektów rozporządzeń PE i Rady w tym zakresie) zakładają przeznaczenie jeszcze większych środków europejskich na zintegrowane podejście terytorialne. Ankiety oraz warsztaty subregionalne przeprowadzone wiosną 2019 r. potwierdziły potrzebę kontynuacji RIT w ramach perspektywy finansowej budżetu UE na lata 2021-2027. Wszystkie z 41 jednostek samorządu terytorialnego subregionu południowego deklarują gotowość do uściślenia współpracy w formie zrzeszenia się w ramach stowarzyszenia gminno-powiatowego na podstawie przepisów ustaw o samorządzie terytorialnym¹ oraz ustawy Prawo o stowarzyszeniach². Jednocześnie ministerstwo właściwe ds. rozwoju regionalnego, zwracając uwagę na większą trwałość współpracy samorządów, od lat rekomenduje jako pożądaną realizację ZIT w formie stowarzyszenia gminnego czy gminno-powiatowego. Zwiększenie podmiotowości tego typu współpracy samorządowej zakłada ministerialny, aktualnie poddany konsultacjom, projekt ustawy o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Taka współpraca ma miejsce w większości ZIT w Polsce, w tym w dwóch z czterech subregionów województwa śląskiego (funkcjonujący od prawie 20 lat Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego oraz Związek Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego). Cechą pożądaną tego typu współpracy jest możliwość realizacji części projektów wspólnie przez samorzady poprzez jeden podmiot. Jeden z ostatnich naborów wniosków o dotacje z RPO WSL 2014-2020 w zakresie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii wskazał jak skuteczną w pozyskiwaniu środków zewnętrznych może być współpraca samorządów w formie stowarzyszenia. Z ponad 120 złożonych projektów do dofinansowania wybrane zostały 4, w tym projekt Związku Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego oraz Międzygminnego Związku ds. Ekologii z Żywca.

Zgodnie z projektem statutu powołane w subregionie południowym województwa śląskiego stowarzyszenie oprócz kontynuacji Regionalnych Inwestycji Terytorialnych realizowałoby szereg innych zadań związanych z finansowaniem wspólnych przedsięwzięć samorządów, z wykorzystaniem środków zewnętrznych. Przede wszystkim jednak stowarzyszenie reprezentowałoby interesy subregionu oraz poszczególnych gmin i powiatów – członków stowarzyszenia, w stosunku do organów administracji

rządowej i samorządu województwa, a także innych podmiotów publicznych, gospodarczych i społecznych. Zadaniem stowarzyszenia byłoby także wspieranie samorządności lokalnej i rozwijanie współpracy, wymiany informacji z innymi samorządami lokalnymi, samorządem wojewódzkim oraz parlamentarzystami. Szczegółowy zakres zadań wskazany został w projekcie statutu Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Subregionu Południowego Województwa Śląskiego z siedzibą w Bielsku-Białej.